

19. Co jsou to kanonická evangelia a apokryfy? Která to jsou a kolik jich je?

Jedna z 54 častých otázek o
Ježíši Kristu a církvi, na které
odpovídá tým profesorů
historie a teologie Navarrské
univerzity.

09.03.2023

Kanonická evangelia jsou církví
uznaná evangelia, která autenticky
předávají apoštolskou tradici a jsou
inspirovaná Bohem. Jsou čtyři a jen

čtyři: Matouš, Marek, Lukáš a Jan. Tak to výslovně navrhl svatý Irenej z Lyonu koncem II. století (AdvHae. 3.11.8-9) a stejný názor bez přerušení vyznávala i církev, která nakonec na Tridentském koncilu (1545-1563) rozhodla, že začlenění těchto evangelií do „kánonu“ Písma svatého je dogmatem víry.

Skladba těchto evangelií vychází z toho, co apoštolové viděli a slyšeli, když byli s Ježíšem, a když se jim po svém zmrtvýchvstání zjevoval. Apoštolové posléze Pánova přikázání naplňovali a šířili o Ježíši a spáse „dobré zprávy“ neboli evangelium, které přinesl všem lidem. V důsledku toho vznikaly v Palestině i mimo ni (Antiochie, města v Malé Asii, Řím atd.) křesťanské komunity, v nichž tradice nabývaly podoby příběhů nebo nauk o Ježíši, vždy pod vedením apoštolů jako jeho svědků. Ve třetí fázi se tyto tradice zapsaly a začlenily do vyprávění ve formě

životopisu Pána Ježíše. Tímto způsobem vznikla evangelia pro potřeby zmíněných společenství, kterým byla určena. První evangelium bylo zřejmě Markovo; možná to bylo i vydání Matouše v hebrejštině či aramejštině, ale ne tak rozsáhlé jako současné vydání; ostatní tři tento literární žánr napodobili. Při této práci se každý z evangelistů zaměřil na některé z mnoha předávaných věcí, další syntetizoval, a to vše předkládal s ohledem na situaci svých bezprostředních čtenářů. O tom, že všechna čtyři evangelia pocházejí od apoštolů, svědčí skutečnost, že byla přijímána a předávána jako spisy samotných apoštolů nebo jejich přímých žáků: Marek jako učedník svatého Petra a Lukáš svatého Pavla.

Apokryfní evangelia jsou ta, u kterých církve neuznala apoštolskou tradici za autentickou, i když byla tato evangelia obvykle uváděna pod

jménem některého z apoštolů. Velmi brzy se začala šířit, neboť jejich citace se objevují již ve druhé polovině II. století; apoštolská tradice však u nich nebyla zaručená, jako tomu bylo u čtyř uznaných evangelií; kromě toho mnohá z nich obsahovala nauky, jež nebyly v souladu s apoštolským učením. Význam slova „apokryf“ znamenal zprvu „tajemství“, poněvadž to byly spisy určené pro zvláštní skupinu zasvěcenců a zde se také uchovávaly; později jejich význam znamenal neautentičnost či dokonce herezi. Časem počet těchto apokryfů značně vzrostl. Bylo to proto, že podrobně informovaly o Ježíšově životě, což kanonická evangelia postrádala (například apokryfy o dětství Ježíše), a také proto, že pod jménem některého apoštola představovaly učení, jež se od běžného učení církve odlišovalo (např. evangelium Tomáše). Origenes z Alexandrie (+

245) psal: „Církev má čtyři evangelia, kacířů má spousty.“

Z informací od Svatých otců, z toho, co bylo zachováno díky křesťanské zbožnosti a co se zachovalo na papyrech, vyplývá, že počet „apokryfních evangelií je něco přes padesát.

54 otázek o Ježíši Kristu a církvi

Gonzalo Aranda

.....

pdf | dokument generován automaticky
z <https://opusdei.org/cs-cz/article/19-co-jsou-to-kanonicka-evangelia-a-apokryfy-ktera-to-jsou-a-kolik-jich-je/>
(11.03.2026)